

Werk uitvoeren voor natuur in Korenburgerveen

Nieuwsbrief Natura 2000-gebied Korenburgerveen

Nummer 13, augustus 2025

In deze nieuwsbrief informeren we u over de uitvoering van de maatregelen uit het tweede Natura 2000-beheerplan. In de vorige nieuwsbrief hebben we u geïnformeerd over de procedure van vaststellen van het beheerplan. Die procedure is nu geheel afgerond. We zijn gestart met de voorbereiding en de uitvoering van de maatregelen uit dat plan. De belangrijkste maatregel voor het in stand houden van dit veengebied is de vervanging van de houten damwanden.

Inmiddels zijn er diverse maatregelen, zoals beschreven in het tweede beheerplan in planning of in uitvoering:

- Herstel van de damwanden in de veenkernen
- Monitoringsonderzoek naar kwetsbare soorten
- Onderzoek naar hydrologische herstel van het veengebied
- Grondwateronderzoek Korenburgerveen
- Herstel ecologische verbinding van het Korenburgerveen met andere Natura 2000-gebieden en natuurgebieden in de omgeving
- Verwijderen van bosopslag op het veen
- Extra nadruk op bestrijding van exoten, zoals Canadese guldenroede en Japanse duizendknoop.

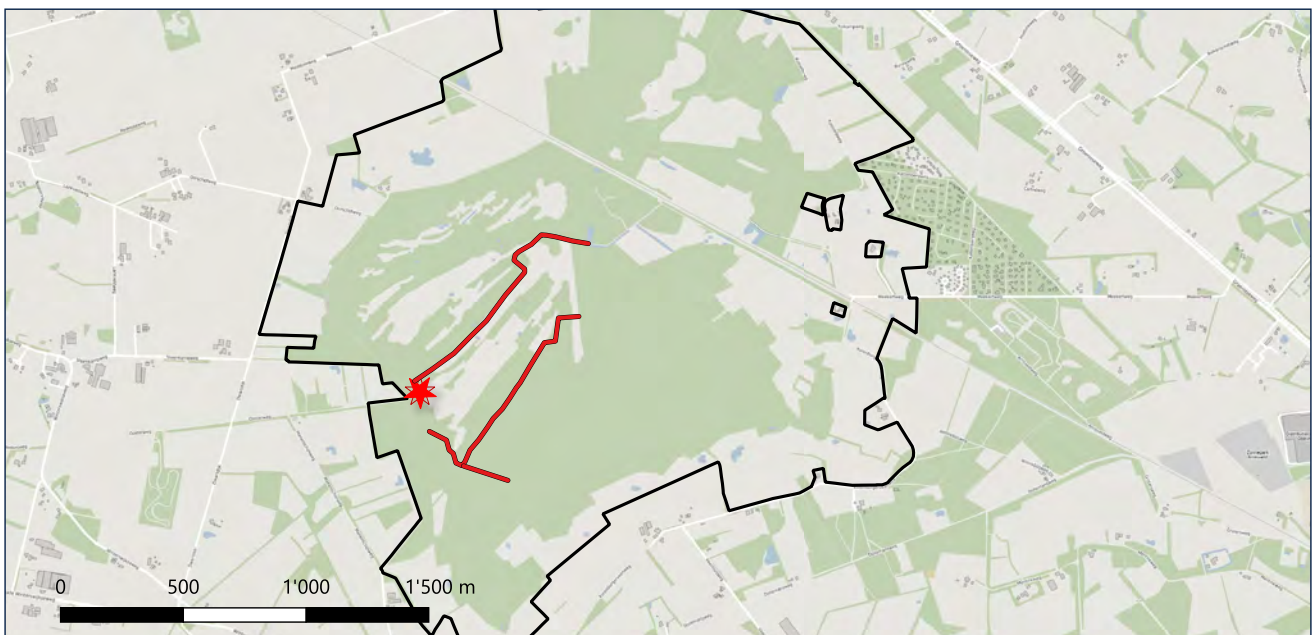
Vervangen houten damwanden

Plaatsen damwand in hoogveengebied

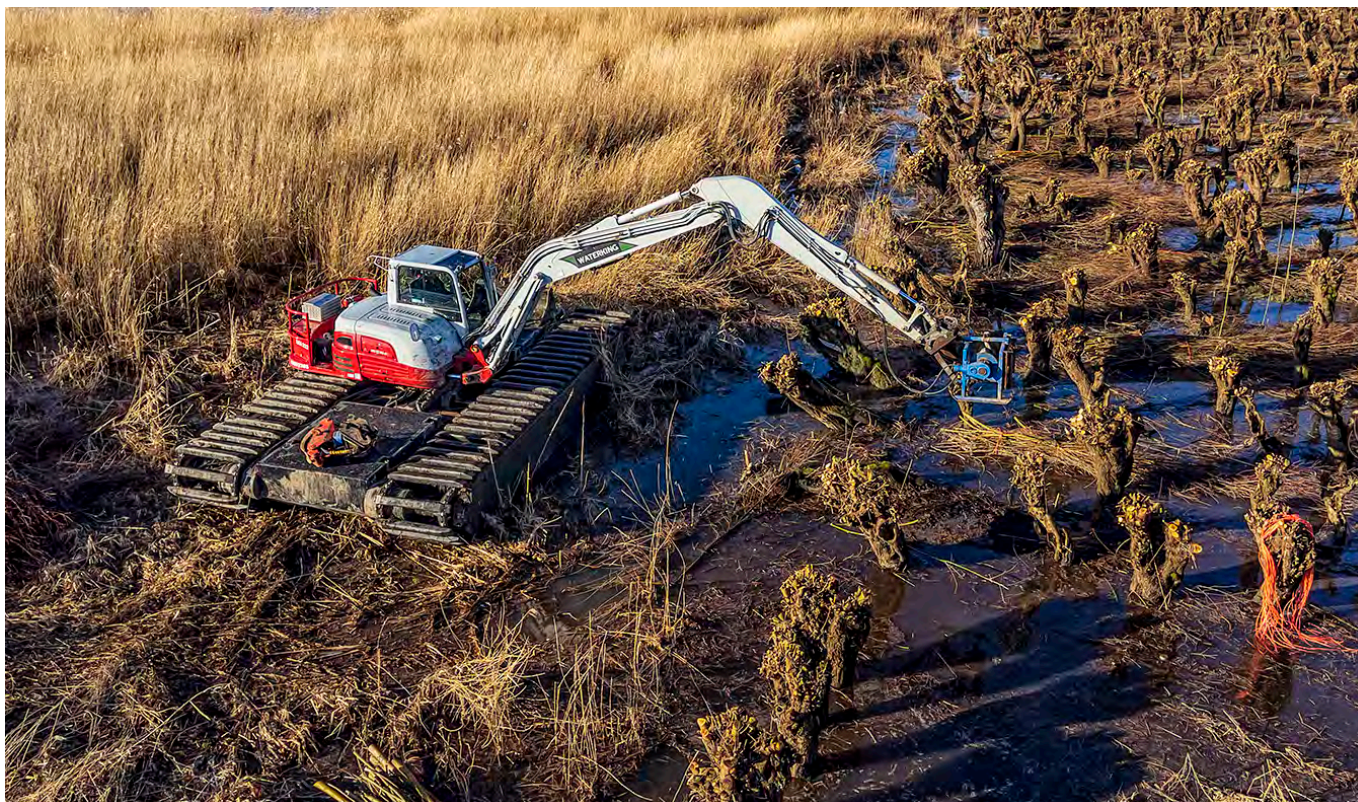
In het hoogveengebied zijn 25 jaar geleden houten damwanden geplaatst. Ze voorkomen dat kostbaar (regen)water weglekt en het hoogveen verdroogt en verdwijnt. Dankzij de damwanden is er nog levend hoogveen, en zelfs na een aantal achtereenvolgende droge jaren.

De damwanden zijn nu aan vervanging toe; op diverse plekken treden al lekkages op. Deze zomer worden de houten damwanden in het Vragenderveen van de Stichting Marke Vragenderveen vervangen door (gerecycled) kunststof damwanden. In totaal gaat het om een lengte van ruim 2 km.

Kaart van het Korenburgerveen met daarop rode lijnen die tracés van nieuwe damwanden aangeven en de rode ster is de uitkijktoren aan de rand van het Vragenderveen

Een vergelijkbare waterking wordt in het Korenburgerveen gebruikt om de damwanden te plaatsen

Werkzaamheden in 2025

De nieuwe damwanden worden met behulp van een drijvende kraan, een zogeheten waterking, naast de oude damwand geplaatst. Dat is een uitdagende klus. Omdat het om een flinke lengte gaat, is het werk verdeeld over 2 aannemers. Tracé 1 wordt door Baks uit Borculo uitgevoerd en tracé 2 door Van Aalsburg uit Hellouw. Beide bedrijven hebben ruime ervaring in het werken in moerassige gebieden. Vanaf de uitkijktoren zijn de werkzaamheden gedeeltelijk te volgen.

De voorbereidende werkzaamheden zijn rond half augustus gestart. De verwachting is dat het werk in het Vragenderveen eind van het jaar klaar is. Voor de aanvoer en afvoer van machines en materieel zullen tijdelijk de bestaande toegangswegen en wandelroutes worden gebruikt.

Bezoekers zullen hier enige hinder van kunnen ondervinden en zullen op de werkzaamheden worden gewezen.

Herstelwerk in andere hoogveendelen

In 2026 worden de damwanden in het Meddose Veen en nog circa 300 meter aan de Corlese kant van het Korenburgerveen vervangen. In 2024 is als pilot al ruim 900 meter damwand vervangen in het gebied en we zien dat ze hun werk doen. Met deze herstelmaatregelen is de toekomst van het hoogveen in het Natura 2000-gebied veiliggesteld. Daarmee behouden we oude veenlagen en krijgt nieuwe veenvorming weer een kans. Rondom de hoogveenkern liggen ook blauwgraslandjes en trilvenen die van de toegenomen vochtigheid profiteren.

Effecten eerdere maatregelen zichtbaar

Orchideeën in schraalgrasland Korenburgerveen

Inmiddels zien we ook de positieve effecten van de eerdere herstelmaatregelen. Die zijn in 2020 en 2021 uitgevoerd in met name de zuidelijke en oostelijke randzone van het Korenburgerveen. Nadat de Schaarsbeek en de Parallelsloot zijn gedempt en voedselrijke grond is afgegraven, zien we op deze locaties de gewenste vegetaties ontstaan. We zien een mozaïek van heischraal grasland en nat schraalland met bijhorende planten, waaronder gevlekte, brede en moeraswespenorchis, blauwe

knoop en parnassia. Het beheer van deze terreindelen bestaat uit maaien en afvoer van het maaisel. Dankzij het verleggen van het wandelpad in de randzone richting de Korenburgerveenweg is verstoring geminimaliseerd. In de randzone zagen we al een jaar na inrichting kraanvogels met kuikens foerageren. Vanaf het nieuwe wandelpad kon je ze zelfs bewonderen. Hoewel 2025 een minder succesvol jaar is, werden de afgelopen periode 4 tot 5 kuikens grootgebracht.

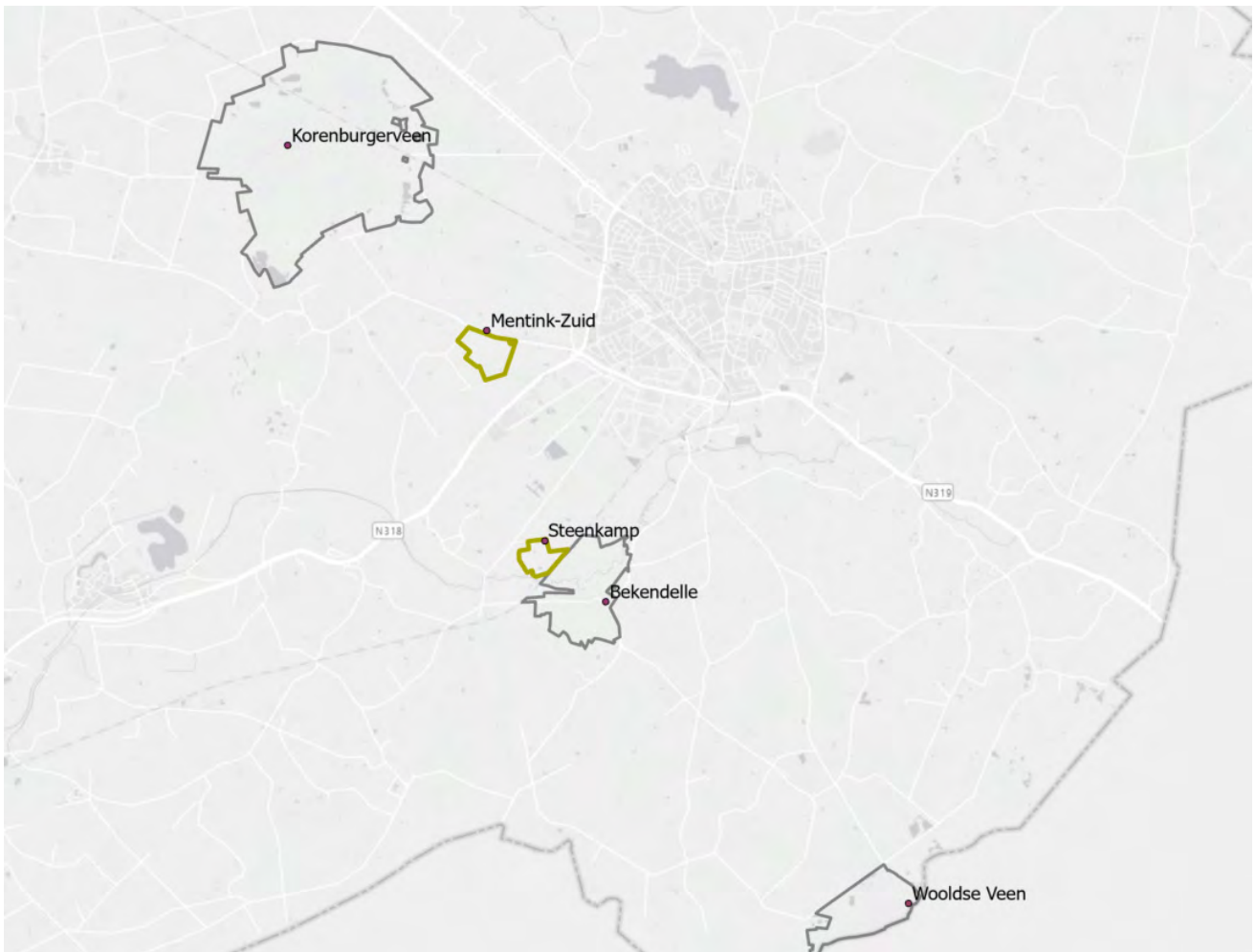
Nieuw veen: uniek voor West-Europa

Robert Ketelaar met veenmos in zijn hand

Dat de uitgevoerde maatregelen succes hebben vertelt ook Robert Ketelaar, ecooloog bij Natuurmonumenten, in een interview in De Gelderlander van afgelopen mei: “Het natuurherstel, waar we hier al 30 jaar aan werken, is hier op de goede weg. Verdwenen flora en fauna zien we weer terugkomen, zoals het kranswier. Dat is echt een heel goed teken. Die groeien alleen in heel schoon water. Dankzij de maatregelen is het gebied beter bestand tegen droogte dan andere gebieden in de Achterhoek. Al krijgt het nog steeds een klap als droogte lang aanhoudt. We zien ook dat er op een paar plekken zich weer nieuw veen ontwikkelt, uniek voor West-Europa.” Lees hier het volledige artikel: <https://tinyurl.com/ybm9pabh>

Belangrijke groene schakels

Kaart van de ligging van de gebieden Mentink-Zuid en Steenkamp tussen de 3 Natura 2000-gebieden

Natuur gedijt niet als een eiland. Om de Natura 2000-gebieden sterker te maken, zijn stapstenen belangrijke groene schakels. In Winterswijk zijn de gebieden Mentink en Steenkamp aangewezen als zo'n belangrijke stapsteen tussen de Natura 2000-gebieden Korenburgerveen – Bekendelle – Wooldse Veen. Beide gebieden liggen in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en zijn eigendom van Natuurmonumenten. Eind 2024 is op enkele percelen op Mentink en Steenkamp de voedselrijke toplaag afgegraven. Om de ontwikkeling van de gewenste bloemrijke vochtige hooilanden snel te stimuleren

voert Natuurmonumenten in september maaisel van goed ontwikkelde hooilanden uit de buurt aan. Dankzij de uitgevoerde maatregelen zullen deze terreinen zich verder ontwikkelen tot heischraal grasland en nat schraalland met bijzondere planten als orchideeën, knoopkruid en blauwe knoop. Bovendien kunnen dieren zich makkelijker verplaatsen tussen de Natura 2000-gebieden en andere natuurgebieden in de omgeving. Meer leefgebieden op korte afstand van elkaar zorgen voor een grotere overlevingskans voor planten en dieren.

Bijzondere natuur beschermen, herstellen en versterken

Veenmos met veenbes in het Korenburgerveen

Het Korenburgerveen is een van de belangrijkste hoogvenen in Nederland. Het is het enige gebied in Nederland met een redelijk intacte hoogveenkern. Er omheen liggen blauwgrasland, moeras, vennen, broekbos en vochtige heide met ieder hun eigen waardevolle en zeer gevarieerde planten en dieren.

In de hoogveenkern groeien veenmos met lavendel- en dophei, veenpluis en éénarig wollegras. Verder vinden we hier bijzondere soorten als hoogveenglanslibel en heikikker en kamsalamander. In de blauwgraslanden groeien parnassia, orchideeën en zegges.

Het grootste moeras met galigaan van Oost-Nederland vind je hier. Door de enorme variatie aan planten komen in en om het Korenburgerveen ook veel verschillende vogels voor. Zo broeden er veel water- en moerasvogels, zoals dodaars, waterral en blauwborst. Verder kun je hier roodborsttapuit en grauwe klauwier treffen. Bijzonder is ook dat de kraanvogels hier broeden.

We willen het leefgebied van onder andere deze dieren verbeteren en het hoogveen beschermen en herstellen. Daarvoor zijn verschillende maatregelen nodig.

Hoe gaat het met de beschermde natuur?

Om te weten hoe het staat met de natuur in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in Gelderland, hebben we natuurdoelanalyses (nda) gemaakt. In de nda staat of we de natuurdoelen halen als we de vastgestelde maatregelen uitvoeren. De analyse van het Korenburgerveen is gebaseerd op het ontwerp-beheerplan voor dit Natura 2000-gebied.

We legden de natuurdoelanalyse voor aan de Ecologische Autoriteit

De Ecologische Autoriteit (EA) is eind 2022 ingesteld door de toenmalige minister voor Natuur en Stikstof. De EA kijkt of alle beschikbare ecologische kennis en informatie gebruikt zijn om besluiten over behouden en uitbreiden van beschermde natuur te onderbouwen. De EA beoordeelt ook of er voldoende maatregelen worden genomen om de natuurdoelen te halen. Daarover geven ze vervolgens een onafhankelijk advies.

Advies over Korenburgerveen

Berkenopslag

De Ecologische Autoriteit adviseerde ook over het Korenburgerveen, dat deden ze in februari 2025. De EA waardeert de inspanningen van de provincie, het waterschap en grondeigenaren om de natuur in het gebied te behouden en te verbeteren. We herkennen de knelpunten die de EA benoemt. Bijvoorbeeld dat de stikstofbelasting nog steeds 2 à 3 keer te hoog is en dat een structurele stikstofreductie noodzakelijk is voor duurzaam herstel. Om verbossing en verdroging van het veen te beperken moet er meer bosopslag van berken worden verwijderd. De geplande hydrologische maatregelen (westzijde) moeten worden uitgevoerd. Er moet meer inzicht worden verkregen over de kwaliteit van het toestromende grondwater.

De Ecologische Autoriteit adviseert het versterken van ecologische verbindingen, het beschermen van bufferzones en leefgebieden voor de kamsalamander.

De Ecologische Autoriteit ziet mogelijkheden voor natuurherstel als we hiervoor maatregelen nemen. Die maatregelen staan veelal ook in het beheerplan.

Lees meer over de natuurdoelanalyses: www.gelderland.nl/natuurdoelanalyse.

Lees het volledige advies op de website van de EA: <https://tinyurl.com/38accfxb>

Bijzondere natuur beschermen, herstellen en versterken

Aan drie kanten omsloten door Duitsland, liggen een aantal unieke natuurgebieden. In onder meer het Wooldse Veen, Willinks Weust, Korenburgerveen, Bekendelle en het gebied rond de Boven Slinge werkt provincie Gelderland

samen met Waterschap Rijn en IJssel, gemeente Winterswijk, en terreinbeherende organisaties aan de bescherming en het herstel van de prachtige natuur als onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van provincie Gelderland. We hebben hem in samenwerking met Natuurmonumenten gemaakt. U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u eigendommen heeft in of dicht bij het Korenburgerveen, omdat u omwonende bent of in het verleden betrokken was bij ontwikkelingen in het gebied. Wij houden u via deze nieuwsbrief op de hoogte.

Afmelden nieuwsbrief

Gedurende de looptijd van het project ontvangt u nieuwsbrieven. Wenst u de nieuwsbrief niet meer te ontvangen? Stuur dan een mail naar korenburgerveen@gelderland.nl.

Meer informatie op website

Achtergrondinformatie en documenten kunt u raadplegen op www.gelderland.nl/korenburgerveen. U vindt hier ook de laatste nieuwsbrieven en het Natura 2000-beheerplan van het Korenburgerveen.

Provincie Gelderland

Markt 11
6811 CG Arnhem
Postbus 9090
6800 CX Arnhem
026 359 99 99
provincieloket@gelderland.nl
www.gelderland.nl